

—Iz ene čitanke se je 14 oseb naučilo čitati in pisati. Na planini Majevici je vas Drijenača, od katere je 35 km do Brčkega. — Hribovska vas je obsežna, saj ima nad 200 volilcev, a v vsej naselbini je bilo lani pismenih samo nekaj oseb. Ko je bila uvedena akcija za pobijanje nepismenosti, so vaščani poslali zaradi dolge in težke poti samo enega svojega pismenega človeka k najbližjemu odboru za organizacijo tečajev, da bi tam dobil navodila in pripomočke, ter da bi potem vaščani sami uredili svoj tečaj. Možno pa je prinesel domov za vso vas samo eno čitanko, ker so bile že vse razdeljene. Lotil pa se je takoj dela in do konca leta se je iz ene same čitanke naučilo čitati in pisati 14 oseb. Eden od bivših analfabetov je zdaj predsednik vaškega odbora prosvetne organizacije in voditelj tečaja, v katerega se vpisuje vedno več analfabetov. (»Jutro« 6. XII.)

—I Napad na šolskega upravitelja. Preteklo noč je neizsleden storilec iz še nepojasnjenih razlogov vrzel v stanovanje šolskega upravitelja Josipa Tavžlja v Framu velik kamen, ki je obležal na postelji tik upraviteljevega otroka, ki je v tej sobi spal. Izredno srečnemu naključju je pripisati, da napad ni imel usodnih posledic. Zadevo preiskujejo orožniki. (»Večernik« 7. XII.)

Učiteljski pravnik

—§ Vprašanje Jože P. Koliko ur more uporabiti šolski upravitelj učiteljstvo za pomoč pri svojem delu (za reševanje aktov, raznih statistik in drugo pisarniško delo)? — Sedem učiteljev in učiteljic je na šoli, ki so zaposleni tedensko po 26 ur (in vsak ima poleg tega še močan razred in vodi PRK, PJS, učit. knj., šolarsko knj., sploh vse podobno delo in povsod rade volje in z veseljem sodeluje). Tovariš upravitelj pa ima 17 ur pouka. (Ostane še 8 ur, da bo tako zaposlen kot vsi ostali.) Mislim, da če drži maksimum 28 ur dela za učiteljstvo na drugih podobnih šolah, da tudi pri nas. Tukaj pa š. upr. zaposluje učiteljstvo še do 10 ur tedensko v pisarni, ker akte samo podpisuje. Kaj in kako nam je postopati, da dosežemo pravico in da bo nehalo izrabljanje učiteljstva? Kdo je kompetenten za razčiščenje teh nepravilnosti?

Odgovor: Razčistite zadevo tovariški na seji krajevnega učiteljskega sveta, ker spada to izključno samo tja.

Zelo primerna
BOŽIČNA DARILA!

*
Največja izbira!
*

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

Reklamne cene

kolkov in vložil prošnjo za premestitev. Napisal je prošnjo in jo nesel v dolino. Tam je sedel pri prvi gostilni na vrt, pil četrtno caviča in čakal, da pride mimo kak znanec.

Prišel je mimo eden in se mu nasmehnil: »Torej danes si pa prišel golorok.«

Prikimal je.

»Kaj pa prenašaš v teh zavitkih?«

Janez Tišaj je obrnil oba zavitka, ki sta ležala na stolu poleg njega in resno dejal:

»V enem je nova suknja, v enem stara z luknjo v rokavu. Visoka gora je daleč od sveta in ne vemo, kaj je prav ta čas moderno. Ti mi pa prijateljsko svetuj, katero naj oblečem?«

»Zdi se mi, da zdaj ne polagajo več toliko važnosti na suknjo. Vseeno bi bilo, katero vzameš. Še bolje bi pa bilo, če greš kar golorok, s tem pokažeš nekaj športnega duha.«

Janez Tišaj je pa leđeno dejal:

»Vse bi bilo v redu, toda moja srajca je raztrgana. Po bregovih in po gozdu pač lahko lažim z njo, tudi kmetje se ne zgražajo, pri gospodi je pa drugače.«

Plačal je pijačo, pobral oba zavitka in se vrnil na Visoko goro.

Cigareta

Učitelj Janez je sedel čisto sam v svoji grobnici. Nobenega pravega dela si ni mogel najti. Nekaj časa je bulil predse, potem pa je prečital iz zemljepisne knjige snov, ki jo je nameraval drugi dan vbijati v otroške glave. Kar naenkrat se je spomnil na svoje najljubše opravilo, na svoj dnevnik, ki ga je vsak dan

—§ Vprašanje V. V. S. Ima li učiteljica ženskih ročnih del, katere moža-učiteljja so premestili iz skupnega kraja službovanja, pravico na stanarino ali ne?

Odgovor: Da!

—§ Vprašanje? »Prizadeti«: Ima li učitelj, ki stanuje pri svojih starših in živi z njimi v skupnem gospodarstvu, pravico do stanarine, drvarine in polne plače?

Odgovor: Do vsega ima pravico!

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. OBVESTILO. Prihodnji pevski tečaj bo 6., 7. in 8. januarja 1938. v Glasbeni Matici v Ljubljani. Začetek tečaja bo 6. januarja točno ob 10. uri dopoldne. Prosimo članstvo zbora, da si svoje delo uredi tako, da bo lahko polnoštevilno prišlo k tečaju. Pevce in pevke prosimo, da prinesejo na ta tečaj vse note, ki so jih dobili pri zboru. Tajnik.

Učiteljska tiskarna

—t Če ste prečitali ugodne kritike slovenskih slikaric Pisane lutke in Tinkin zajček, ju boste takoj naročili pri Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani ali njeni podružnici v Mariboru. Storitve tako in jo podarite svojim otrokom za Božič! Napravite malčkom prijetne in vesele praznike!

—t Knjigarna Učiteljske tiskarne prosi šol. upraviteljstva, da frankirajo pisma, ki jih nam pošiljajo, ker moramo za vsako tako ne-frankirano pismo plačevati porto-znamke.

—t Dobra kreda, ki ne škripa in se ne drobi pod roko pri pisanju na tablo v šoli, je veselje učitelja in učencev. Taka kreda je »Kutis«, ki jo dobite v Knjigarni Učiteljske tiskarne.

—t Ali ste že pregledali svojo zbirko učil? Gotovo vam manjka marsikaj prepotrebne pri učenju fizike, kemije, prirodopisja, zemljepisja ali zgodovine. Naročite, kar vam manjka, v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani ali pri njeni podružnici v Mariboru.

—t Ko pridete v Ljubljano ali Maribor. ne pozabite vstopiti v Knjigarno Učiteljske tiskarne. Gotovo boste tam našli predmet, ki vam je potreben doma ali v šoli. — Potrebujete knjigo zase ali za svojce, dobite jo v Knjigarni Učiteljske tiskarne za mal denar. Morda potrebujete pisemski ali uradni papir, ali morda nimate dobrih svinčnikov, peres; pogrešate na svoji pisalni mizi črnilnik, morda v sobi lep okras iz porcelana ali keramiko za na mizo, omaro, polico, praktično nalivno pero, mapo, album, podstavke? Vse to prav lahko dobite v Knjigarni Učiteljske tiskarne.

—t V dolgih zimskih večerih bi nas dolgočasje umorilo, če bi ne imeli lepe knjige. Da ga preženemo in da združimo koristno z zabavnim, si naročimo zanimivo knjigo. Kaj je tedaj prijetnejše od čitanja dobre knjige v topli sobi, v svoji družini, ko zunaj hrumi, sneži in mraz pritiska? Zato ne odlašajmo, da nas zima ne prehiti. Naročimo po svoji želji knjigo s poljubno vsebino pri Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani ali njeni podružnici v Mariboru.

—t Zemljevid Ljubljane s srezom Ljubljane okolica je izšel. Pri naročanju učil ne zabite nanj! Nobena šola ne bo mogla uspešno poučevati zemljepisja ožje domovine brez tega eminentnega učila.

—t Študirate pedagogiko? Naročite pri Knjigarni Učiteljske tiskarne knjigi dr. Borislava Stevanovića: Razviče dečje inteligencije in Merjenje inteligencije.

vestno izpolnjeval. Tam je stalo napisano: Dobil 908 dinarjev. Bil pri krojaču. Kupil pero in še sto drugih malenkosti. Danes pa je bil važen datum. Saj je bil na šoli gospod nadzornik. Janeza je strahovito oštel. Ker je bil danes važen datum, je Janez napisal z rdečimi črkami: »Obiskal me je gospod nadzornik in našel vse v redu. To se bo še večkrat zgodilo.«

Ko je končal poročilo o prestani katastrofi, se mu je zahotelo kaditi, a na žalost ni imel cigaret. Prebrskal je vse žepa in našel pet čikov. Raztrgal jih je. Ostanke papirja je pometal po tleh. Tobak pa je skrbno zgrnil na kup. Čisto ga je razdrobil, da je bil droben kot moka. Pritajeno je dihal, kajti bal se je da bi sapa odnesla kak drobce.

Poiskal je »Učiteljskega tovariša« iz prejšnjega tedna, drugega časopisa sploh ni imel. Iztrgal je iz njega članek »O učiteljskih plačah«. Iz članka je z rezilcem za britje, kajti tudi noža ali škarij ni imel, izrezal natančno tisti del, ki je govoril o tistih 500 dinarjih, ki bi jih on tako nujno potreboval. Pred njim je tako nastal lep štirioglat papirček. Natančno tak kot se baje dobi v trafikah. Samo, da na tistem ni nič napisano o Janezovih 500 dinarjih. Papirček je zmečkal in ga ovil okrog peresnika iz bežga, ki si ga je sam napravil. Nato ga je močno oślinil in zlepil. Tako je nastala drobna cevčica, podobna prazni cigareti. Skrbno jo je potegnili s peresnika.

Začel je stresati vanjo zdrobljeni tobak. Delo mu je šlo počasi od rok. Kajti prsti so se mu potili od poželenja. Tobak se je nanje lepil. V ustih je imel polno slin in v grlu ga je ščegetalo. Kakor je bil nestrpen, vendar je

—t Čim več članov zadružnikov ima tiskarna, tem več ugleda ima v poslovnem svetu. Radi tega in da bo res last slovenskega učiteljstva, želimo, naj postane vsak učitelj tudi naš zadružnik. Na slabe gnotne razmere se ne smemo v tem primeru izgovarjati, saj lahko vplačujemo deleže v malih obrokih.

Mladinska matica

—mm V »Ženskem svetu« (št. 12.) je objavila pesnica Anica Černejeva zanimiv članek o našem mladinskem slovstvu. Tu čitamo med drugim: Mnogo zaslug za razvoj naše mladinske knjige ima mladinski list »Novi rod«, ki se je rodil v novih razmerah povojnega Trsta. Zbral je okoli sebe naše najboljše pesnike in pisatelje ter odlične umetnike - slikarje. Ko je moral prenehati izhajati, je zapustil svojo še mlado kulturno dedščino Mladinski matici, naši najmočnejši založnici mladinske knjige. Matica izdaja poleg rednih letnih publikacij, t. j. poleg mladinskega lista »Naš rod« in treh knjižic na leto, ki jih prejema okoli 23.000 slovenskih otrok, ob raznih prilikah in mladinskih praznikih skrbno opremljene posebne publikacije. Z vsakoletnim razpisom literarnih nagrad za najboljša dela mladinske književnosti je vzbudila med slovenskimi tvorci lepe knjige mnogo zanimanja za mladinsko leposlovje. Pridobila je tudi že precej umetnikov - slikarjev za svojevrstne ilustracije mladinske knjige. Naravno je namreč, da želi otrok v svoji knjigi čim več življenja in slike, da zavzame v njem tisto njegovo pravo pestro in živo, nazorno življenje.

—mm Za revne šole daje MM še vedno posamezne številke nepopolnih letnikov »Našega roda« po 20 par. Pri naročilih naj navedejo poverjeniki, ali želijo enake ali različne številke lista.

—mm Tretji zvezek Cicibanove knjižnice je v tisku in bo kmalu izšel. Knjižico je uredil Fran Roš, ilustriral pa Albert Sirk. Prinaša skoro izključno izvirno, še ne objavljeno besedilo, ki je primerno za otroke prvih razredov. Tiskano je z verzalkami — velikimi črkami.

—mm Opombe na položnicah pišejo nekateri poverjeniki tako, da jih pošta v velikih primerih prestriže, tako da jih uprava sploh ne more razbrati. Prosimo cenj. poverjenike,

delal z ljubeznijo. Kajti vedel je, da bo opeharil sebe in trafikanta. On ne bo nič kupil, trafikant pa ne bo nič prodal. Janez pa bo vendar kadil cigareto, pravo pravcato cigareto.

Ko je bila cevčica polna, je z svinčnikom malo potlačil. Pa joj, prejoj, papir je počel in rumena moka se je razsipala po mizi. Še dobro, da ni padla na tla. Takrat — adijo prijeten užitek. Delo se je pričelo zopet od početka. Natančno po istem redu. Samo, da je sedaj zavijal celibat, nato učiteljski pokret in pedagoški tečaj. Končno je bila cigareta gotova. Ležala je pred njim na mizi. On pa je užival nad užitkom, ki ga bo deležen prihodnji trenutek.

Počasi je Janez segel po cigareti. Previdno jo je vtaknil v usta. Prižgal jo je na luči in vlekel divje dime v svoja bolna pljuča izkričana in ranjena v razredu z 80 učenci. Cigareta se je manjšala in manjšala. Na zgornjem koncu, kjer je gorela, se je mesto pepela nabiral črn izgoreli papir. Na spodnji strani, ki jo je vtikal v usta, je postala vlažna in rumena od nikotina. Končno niti vlekla ni več. Pa je bilo tudi prav, kajti Janez je bil ves omotičen. Meglilo se mu je pred očmi od močne cigarete. Pomislite: — čiki in želje učiteljev.

Ogorek je vrzel v peč. Izpil kozarec vode, da mu je pregnal omedlevico in legel na tla kraj pisalne mize. Kmalu mu je bilo bolje. Vstal je, napravil nekaj korakov po sobi in je končno obstal pred ogledalom. Nekaj časa se je gledal z ljubeznijo in spoštovanjem, kot to gre šolniku, nato pa se je svoji podobi v ogledalu nekajkrat strahovito namrdnil. Kar naenkrat je začel deklamirati:

da pripišejo svoje opombe bolj v sredini one-ga dela položnice, ki ga prejme uprava.

—mm Avtorja »Pojedine v Krapini« obveščamo, da je rokopis »Pojedina v Krapini« v rokah recenzentov. Da samo zaradi tega, ker obravnava prazgodovino Štajerske, rokopis ne bi mogel priti v poštev za Mladinsko matico, ne drži. Izvolite nam poročati, ali vztrajate pri tem, da se Vam delo vrne. Pismo, ki je bilo poslano na Vašo željo psevdonimno — pošto ležeče, je pošta zavrnila.

—mm »Mladika«, 12. številka, prinaša v članku »Slovensko leposlovje 1918.—1938.« tudi pregled mladinskega leposlovja v zadnjih 20 letih, ki ga je napisal France Vodnik. Tu omenja tudi nekatere knjige, ki so izšle v založbi Mladinske matice. O Ribiču pravi Fr. Vodnik, da je nadarjen in plodovit pisatelj. Med Ribičevimi knjigami pa navaja pomotoma tudi Širokovo »Polžjo hišico«. Dalje omenja med mladinskimi deli tudi Reharjevo »Vijolico Vero«, Hudaloso »Posteljo gospoda Fibriha«, Milkovičeve »Barake« in Cerkenikovovega »Ovčarja Runa«. O Seliškarju pravi: Od mlajših sta omembe vredna zlasti Tone Seliškar, čigar »Bratovščina Sinjega galaba« je uspel deški roman, boljši mimo »Rudija«. Omenja pa še Bogomira Magajne »Brkonjo Čeljustnika« in Winklerjevega »Hribčevega Gregca«.

Šolski radio

—r XII. Torek, 20. decembra. Naši izseljenci po izvenevrovskih državah; gđc. Julija Sušteršič. Razpored: 1. I. Zorman: Izseljenec. (Recitacija.) 2. Slovenci v Zed. državah Sev. Amerike. 3. V hiši tlake. (Recitacija.) 4. Slovenci v Kanadi. 5. I. Zorman: Amerikanci. (Recitacija.) 6. Naši rojaki v Južni Ameriki (v Braziliji in v Argentini). 7. N. Velikonja: Amerikanci. (Odlomek.) 8. Slovenci v Egiptu in pa po ostalih kontinentih. II.—III.

—r Petek, 23. decembra: Božična oddaja. Izvajajo brezposelni učiteljski abiturienti; vodi g. Mirko Demšar. Razpored: Ribič: Josip: Božič dveh. Dvojna recitacija. Mile Klopčič: Tretja domača naloga. (Lep božični večer) deklamacija. Ribič: Mitja: Božič — recitacija. II.—III.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 18. decembra, ob 17. uri predaval g. inž. Karel Tavčar: Gospodarjenje z gozdom.

Slutim te, čutim te. Sanja poetova letala dolgo je let nad teboj, gledala, slušala, plakala, upala izpraševala za tvojo skrivnost.

In je bušil v smeh. Kajti jutri je prvi. Janez si bo lahko kupil 5 drava. Pa pojutrnjem tudi, tako do 10. (desetega). Nato bo pa zopet zviljal »Učiteljskega tovariša« do tridesetprvega. Jemal bo vedno bolj imenitne članke, kakor: celibat, plače, učiteljsko društvo, skupščina, premestitve in tako dalje. Saj tega je mnogo.

Naj ima vsak svoje. Vsak ve, kje ga čelvelj žuli. Janez pa tudi. Njemu je največ do močne in dolge cigarete. Take, ki ni prelomljena na polovico. Mirno jih bo zviljal in spuščal sentimentalne vzdihle svojih tovarišev in tovarišic k Bogu v nebesa. Oblački se bodo lepo vili. Celibat, lepi kraji in plače pa se bodo dvigale k zvezdam. Izginile bodo v vesolstvu.

Pa vsceno Janez rajši kadi prave cigarete, ko pa članke iz »Učiteljskega tovariša«. Nekam več zaležejo. Seveda morajo biti drava. Druge so prenežne, nič ne hrasa. Vendar pa je usoda taka, da mora Janez že enajstega kaditi članke. Drugi pa jih kadijo trinajstega ali štirinajstega. Nekateri šele dvajsetega, a to so posebno srečni ali pa posebno stari. Končno kadijo jih pa vsi.

In celibat, plače, premestitve. Adamičev pevski zbor in skupščine se dvigajo v zrak.

Marko Klop, učit. prip.